

Motion

1983/84:2480

Ivar Franzén och Kjell Mattsson
Inhemsk gasproduktion m. m.

Svensk djuggas

Finns det exploateringsvärda gasfyndigheter i t. ex. Siljanområdet? Det är självklart av största vikt att få svar på denna viktiga fråga så snabbt som möjligt.

Vi vet att genom energihushållning och effektivare energianvändning så kan vi betydligt minska vårt behov av energi. Den svenska energimarknaden är alltså krympande. Det är viktigt att vi kan täcka vårt framtida energibehov med på lång sikt så fördelaktiga energislag som möjligt. Gasen har framför allt miljöfördelar, men är därtill speciellt lämplig i ett flertal industriprocesser.

Det finns alltså goda skäl att reservera utrymme för svensk gas i den framtida energibalansen, men om detta skall vara realistiskt och vi skall undvika att investera fast oss i sämre energialternativ så bör vi påskynda undersökningarna av möjliga gasfyndigheter.

Det kan också ifrågasättas om detta kan överlåtas till Vattenfall i den utsträckning som nu sker.

Regeringen borde överväga att uppdra åt företag med specialistkunskap på detta område och att i samarbete med Vattenfall skyndsamt vidta kompletterande undersökningar och utredningar.

De merkostnader som därvid uppstår borde täckas inom oljeersättningsprogrammet.

Miljövänlig torvexploatering

Torven är en av våra största tillgångar på inhemsk energi. Det är angeläget att vi utnyttjar den på bästa sätt. Den traditionella brytningen för att framställa fräs- eller stycketorv kan ibland medföra ej önskvärd miljö- och naturpåverkan.

Ett alternativ är metangas direkt från torvmassan, utan någon brytning. Alternativet har sedan 1978 prövats i mindre skala vid två torvmossar i Uppland. Hösten 1981 påbörjades en fullskaleanläggning som nu är i drift.

Metoden kallas vyrmetan och går ut på att stimulera den naturliga produktionen av metangas som sker i våra torvmossar genom att via dräneringsledningarna öka vattenflödet i mossen och i särskilda brunnar "avgasa" vattnet som sedan åter pumpas ut i mossen.

I dag finns så mycket erfarenhet så man med säkerhet kan säga att metoden fungerar. Kostnaderna vid tillämpning i större skala kan endast kalkyleras men ligger troligen i intervallet 20–40 öre/kWh metangas.

Ekonomi kan sannolikt bli acceptabel med gynnsamma förutsättningar för utnyttjande av gasen.

Metodens största fördelar ligger på miljösidan:

- Energin kan utvinnas ur mossen utan annat ingrepp än nedgrävning av dräneringsslangarna och behövt antal brunnar.
- Grundvattennivån behöver inte förändras. Torvmossens nivå sjunker dock i den takt som organisk substans bryts ned genom metangasproduktionen.
- Metangasen kan brännas utan rökgasrening. Torveldning kräver rökgasrening och det kan finnas tungmetaller i askan.
- På rimliga avstånd kan gasen transporteras i förhållandevis billiga ledningar och medför inte den trafikbelastning som transport av bränsletorv innebär.

Även om det i dag är för tidigt att göra några bestämda uttalanden om metodens ekonomi och hur stor omfattning den kan få så bör det ändå vara välbetänkt att staten mycket aktivt stöder en utveckling. I första hand genom att medverka till att ett större antal fullskaleanläggningar kommer till stånd, så att värdefull erfarenhet vinnas och kunskapsuppbyggnaden kan ske så snabbt som möjligt.

Teknik lämplig för u-land?

Fackmän på området har försökt att bedöma vyrmetanmetodens möjligheter som energiproduktionsmetod i u-länderna. Mycket tyder på att den där skulle kunna ge än bättre produktionsresultat på grund av högre marktemperaturer och en mera genomsläpplig struktur på de organiska jordarna.

Energibristen är ett mycket stort problem i många fattiga u-länder. Behovet av ved har ofta fått förödande konsekvenser på natur och miljö genom ödeläggelse av ovärderliga skogsbestånd.

Metangasen är en förhållandevis lätthanterlig energiform och det är per person räknat små mängder gas som behövs för att täcka de mest trängande energibehoven.

En utveckling av vyrmetanmetoden även under u-landsförhållanden bör ge mycket goda effekter för mottagarlandet, men bör samtidigt kunna ge en kunskapsåterföring till vårt eget utvecklingsarbete i Sverige.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs*

1. att riksdagen uttalar sig för att undersökningen av möjliga gasfyndigheter bör påskyndas på sätt som anges i motionen,
2. att riksdagen uttalar sig för att utvecklingen av vyrmetanmetoden bör främjas på sätt som anges i motionen.

Stockholm den 24 januari 1984

IVAR FRANZÉN (c)

KJELL A. MATTSSON (c)

* Se även motion 2481.